

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1909/2020
07.10.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божицара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Вера Седлар, адвокат из ..., против туженог "ББ-експрес" а.д. ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду и враћања на рад, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 970/2019 од 23.04.2020. године, у седници већа одржаној дана 07.10.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиле, па се **УКИДАЈУ** пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 970/2019 од 23.04.2020. године и пресуда Основног суда у Нишу П1 1786/16 од 07.12.2018. године и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 970/2019 од 23.04.2020. године, ставом првим изреке, одбијена је, као неоснована, жалба тужиле и потврђена пресуда Основног суда у Нишу П1 1786/16 од 07.12.2018. године, којом је одбијен, као неоснован, тужбени захтев да се поништи, као незаконито, решење туженог од 06.05.2016. године о престанку радног односа тужиле и да се обавезе тужени да тужилу врати на рад и распореди на радно место које је обављала пре отказа уговора о раду као захтев за накнаду трошкова парничног поступка. Ставом другим изреке, одбијен је, као неоснован, захтев туженог за накнаду трошкова за састав одговора на жалбу.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиле је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/2011, 49/2013-УС, 74/2013- УС, 55/2014, 87/2018, 18/2020, у даљем тексту: ЗПП), Врховни касациони суд је оценио да је ревизија тужиле основана.

У поступку није учињена битна повреда парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је била у радном односу код туженог по уговору о раду од 02.04.2015. године, на неодређено време на пословима главног куvara у Сектору за трговину и угоститељство.

Колективним уговором туженог у члану 6. став 1. и 2. је прописано као отказни разлог неблаговремено, немарно и несавесно извршавање радних обавеза, при чему се под неблаговременим извршењем радних обавеза сматра свако одступање од утврђених или уобичајених рокова за извршење радних обавеза, а немарно и несавесно извршавање радних обавеза је извршавање радних обавеза при чему запослени не поступа у складу са обавезама из описа послова свог радног места, не придржава се упутстава за рад у својој радној јединици (технолошког поступка, наредби, саопштења и слично), не показује уобичајену пажњу која се очекује од просечног запосленог и не понаша се као добар домаћин, иако је морао бити свестан штетних последица таквог понашања. Чланом 7. став 1. Колективног уговора прописано је да је непоштовање радне дисциплине понашање запосленог које му не омогућава да настави рад у предузећу, непоштовање правила понашања на раду и у вези са радом утврђених технолошким поступком, општим и другим актима друштва.

Несавесно и немарно извршавање радних обавеза, односно непоштовање радне дисциплине су као отказни разлог прописани и чланом 19. тач. 4. и 17. Уговора о раду закљученог између парничних странака.

Побијаним решењем од 06.05.2016. године отказан јој је уговор о раду због повреде радне обавезе и непоштовања радне дисциплине, у складу са чланом 179. ставом 2. тач. 1. и 5. и ставом 3. тачка 8. Закона о раду, члановима 6. ставовима 1. и 2. и чланом 7. ставом 1. Колективног уговора о утврђивању права, обавеза и одговорности запослених код туженог и чланом 19. тач. 4. и 17. Уговора о раду. Ово због тога што је 18.04.2016. године, за време рада у централној кухињи на аутобуској станици, у 8,46 часова, запосленом ББ дала фаширану шницлу у самој кухињи, а да претходно оброк није уписала у интерну књигу са тачним бројем порција и исти није предала на линију сервирања, на који начин је поступила супротно Технолошком поступку производног угоститељства – Сектора трговине и угоститељства, а што је утврђено од стране радника Сектора контроле истога дана.

Пре доношења побијаног решења тужили је достављено упозорење да су се стекли услови за престанак радног односа. Тужила је свој поступак правдала тиме да је колеги ББ који је био гладан и радио цело јутро, а лошег је здравственог стања на његов захтев дала фаширану шницлу како му не би позлило и да сматра да је поступила исправно као човек и да није размишљала о повреди радне обавезе.

На овако утврђено чињенично стање, нижестепени судови су применом правила материјалног права из члана 179. став 2. тач. 1. и 5. и став 3. тачка 8. Закона о раду, одредби Колективног уговора и Уговора о раду, оценили да тужбени захтев за поништај решења о отказу уговора о раду и враћање тужиле на рад није основан. Према датим разлозима тужила је за време рада у централној кухињи запосленом ББ дала фаширану шницлу, а да претходно оброк није уписала у интерну књигу и истим није задужила линију сервирања, при чему јој је било познато да је такво поступање супротно опису њеног посла и упутставу за рад њеној радној јединици (технолошком поступку производног угоститељства). Код чињенице да је тужила била у обавези да се придржава технолошког поступка који јој је био познат нижестепени судови су оценили да су без утицаја на законитост побијаног решења разлози тужиле којима је правдала свој поступак, одосно да је на наведени начин поступила из колегијалних разлога како би помогла гладном колеги који није могао да користи паузу за топли оброк у одређено време.

По оцени Врховног касационог суда, становиште изражено у нижестепеним пресудама се не може прихватити као правилно, јер је због погрешне примене материјалног права, чињенично стање на коме су засноване нижестепене пресуде остало непотпуно утврђено.

Чланом 179. став 2. тач. 1. и 5. Закона о раду („Службени гласник РС бр. 24/05...75/14) прописано је да запосленом може бити отказан уговор о раду ако својом кривицом учини повреду радне обавезе и то: ако несавесно или немарно извршава радне обавезе и ако учини другу повреду радне обавезе утврђену општим актом, односно уговором о раду. Ставом 3. тачка 8. истог закона прописано је да послодавац може да откаже уговор о раду запосленом који не поштује радну дисциплину прописану актом послодавца, односно ако је његово понашање такво да не може да настави рад код послодавца.

Кривица запосленог код повреде радне обавезе је услов за могућност отказа уговора о раду запосленог. Кривица је психички однос учиниоца према повреди радне обавезе и њеним последицама, а терет доказивања да кривица у време учињене повреде радне обавезе није постојала пада на запосленог. Разлог за искључење кривице, је, између осталог, и стварна заблуда која постоји када је запослени учинио повреду радне обавезе, погрешно сматрајући да постоје околности према којима би, ако би оне стварно постојале, предузимање или непредузимање радње било допуштено.

Поштовање радне дисциплине подразумева обавезу запосленог да савесно и одговорно обавља послове на којима ради и да поштује организацију рада, што подразумева обавезу поштовања радног времена, затим савесно, одговорно и благовремено испуњавање обавеза свог радног места, као и одговарајуће понашање запосленог на раду и у вези са радом, према послодавцу и према осталим запосленима. За наступање последица непоштовања радне дисциплине, несавесног, незаконитог или неблаговременог испуњавања обавеза свог радног места, у виду отказа уговора о раду, потребна је свест запосленог о недисциплини.

У конкретном случају, тужила је спорном приликом колеги ББ дала фаширану шницлу из колегијалних и хуманих разлога, јер је знала да је гладан, лошег здравственог стања и да због обавезе отпремања хране у један од објеката туженог неће моћи да користи паузу за топли оброк у за то одређено време. Притом је спорну радњу учинила у 8:46 часова, када спорни оброк није могла да упише у интерну књигу, јер по технолошком поступку то може да учини после 9:30 часова, што је она и учинила, односно тај оброк је касније „прошао“ кроз књиге и плаћен туженом, на који начин тужени није претрпео никакву штету.

Имајући у виду наведено, по оцени Врховног касационог суда, не може се прихватити као правилно становиште нижестепених судова да су разлози тужиле којима правда свој поступак, иако је у супротности са технолошким поступком производног угоститељства који јој је био познат, без утицаја на законитост побијаног решења. Ово због тога што у поступку није утврђено да ли у поступању тужиле постоје разлози за искључење кривице, код свих околности које су довеле до повреде радне обавезе која је тужили стављена на терет, нити је утврђено да ли постоје разлози који указују да тужила није била у довољној мери свесна какве последице за њен радноправни статус може да изазове учињена повреда радне дисциплине.

Како је због погрешне примене материјалног права чињенично стање у погледу наведених околности које су од значаја за правилну одлуку о тужбеном захтеву није потпуно утврђено, Врховни касациони суд је укинуо обе нижестепене пресуде и предмет вратио првостепеном суду на поновно суђење.

У поновном поступку, првостепени суд ће поступити по примедбама из овог решења и употпунити чињенично стање, тако што ће испитати и поуздано утврдити да ли је тужила погрешно сматрала да је предузимање радње којом је учинила повреду радне обавезе, због које јој је отказан уговора о раду, било допуштено као и да ли је погрешно сматрала да преузимање спорне радње неће довести до последица за њен радноправни статус у виду отказа уговоора о раду, након чега ће, имајући у виду и изостанак последица у пословању туженог због спорног поступка тужиле, правилном применом материјалног права о тужбеном захтеву донети правилну и закониту одлуку.

Из наведених разлога, применом члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Божидар Вујичић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић